

Гуманітарний факультет
Кафедра українознавства та загальної мовної підготовки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни (вибіркова)
ІСТОРИЯ, КУЛЬТУРА ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНИ
3 кредити

Освітня програма – усі освітні програми
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність – усі спеціальності

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Шаповалов Г.І, д-р іст. наук; проф., Бровко Б.А., канд. іст. наук; доц., Васильчук Т.В., канд. іст. наук; доц., Дедков М.В., проф., канд. іст. наук., доц., Спудка І.М, канд. іст. наук., доц., Турчина Л.В, канд. іст. наук., доц., Чоп В.М., канд. іст. наук, доц., Чумаченко О.А., канд. іст. наук, доц., Мозуленко Д.І., ст. викладач, Сигида Г.А., ст. викладач, Коянс А.А., асистент

Контактна інформація:

- телефон кафедри 7-698-3-75;
- e-mail kafedra_ukr_zn@zntu.edu.ua;
- головний корпус, аудиторія №: 270

Час і місце проведення консультацій:

відповідно до графіку консультацій викладачів, ауд. 270

ОПИС КУРСУ

В умовах російської воєнної агресії проти України, яка супроводжується ідеологічною та інформаційною експансією, вивчення навчальної дисципліни «Історія, культура та ідентичність України» є надзвичайно важливим і вкрай необхідним засобом захисту державних інтересів у духовній сфері та засобом впливу на національну свідомість студентської молоді. Гуманітарні знання, набуті студентами, сприяють подоланню вузькофахового мислення, вихованню спеціалістів вищої кваліфікації, духовно багатих особистостей, які відчувають моральну відповідальність за сучасне і майбутнє своєї Батьківщини. Дисципліна розглядає низку актуальних для сьогодення питань: становлення української нації та державотворчих процесів на українських землях, формування самобутньої і неповторної національної культури, розуміння національної

ідентичності як соціокультурного феномену.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ та РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Мета курсу - надати студентам загальні поняття ідентичності та засад її формування, знання у сфері історії та культури України як складової загальноєвропейського історичного та цивілізаційного простору в умовах європейської інтеграції та глобалізації; вміння описувати та аналізувати феномени української історії, культури та ідентичності засобами академічного письма; здатність до критичного мислення, вміння застосовувати елементи критичного мислення у процесі навчання та професійної діяльності, а також сформувати у студентів здатність до науково обґрунтованої самоідентифікації в національному, політичному, світоглядному та етнічному аспектах.

2. Опанувавши цей курс, Ви зможете набути наступні **загальні компетентності**:

здатність аналізувати природу формування на власному ґрунті в об'єктивно існуючій реальності сукупності нації і суспільства, її політичної організації, духовних і матеріальних цінностей, створених упродовж безперервної історії – від найдавніших часів до сучасності, розуміти етнологічні типології форм української ідентичності в контексті його етногенезу, релігійних вірувань, зародження агрокультурного суспільства, економічного та поведінкового менталітету українців, здатність до самоідентифікації в політичному, культурному та національному аспектах буття.

Результати навчання, якими Ви оволодієте у результаті вивчення курсу:

розуміти самотність українського народу, його ментальність і культурно-духовні цінності у сучасному геополітичному просторі як невід'ємної складової європейської ідентичності, формувати бачення взаємозв'язку відновлення незалежності України, пострадянських трансформацій та євроінтеграційних процесів з еволюцією української ідентичності, розкривати форми самозахисту і спротиву російській агресії та парадигмі «руського миру», усвідомлювати, сприяти розумінню процесу тяглості формування української ідентичності від княжих часів через добу Просвітництва і Модерну до державотворчих процесів ХХ ст., визначати у ментально-цивілізаційному виборі українського народу місце ідеї соборності.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Загальний тематичний план аудиторної роботи

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми семінарських занять, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1		
1	Вступ до курсу. Найдавніші часи, витоки української культури та ідентичності. (4 год.)	
2		Русь-Україна (IX - перша половина XIII ст.): історія, культура, ідентичність. (2 год.)
3	Чинники та механізми формування ранньомодерної національної ідентичності України (XIII –середина XVII ст.). (2 год.)	
4		Запорозька Січ. Феномен «запорозької» ідентичності (XV – середина XVII ст.) (2 год.)
5	Українська козацька держава /Військо Запорозьке/ (1648 – 1676 рр.) та остаточне утвердження в Україні ранньомодерної моделі ідентичності. (2 год.)	

6		Українські козацькі автономії XVII – XVIII ст. (2 год.)
7	«Імперський період» в історії України. Початки українського національного відродження. Вплив українського менталітету на процес набуття української ідентичності (2 год.)	
Змістовий модуль 2		
8		Національне відродження України: від культурно-просвітницького до політичного етапу (II пол. XIX – поч. XX ст.) (2 год.)
9	Формування модерної української ідентичності за доби доби національно-визвольних змагань (1917 – 1923 рр.) (2 год.)	
10		Формування радянської моделі тоталітаризму та спроби збереження української ідентичності (1921 – 1941 рр.) (2 год.)
11	Західна Україна в міжвоєнний період (1918 – 1939 рр.) (2 год.)	
12		Друга світова війна (1939-1945 рр.): український рахунок. (2 год.)
13	Суспільно-політичне та культурне життя України в часи «пізнього СРСР» (друга пол. 40-х – перша пол. 80-х рр. XX ст.) (2 год.)	
14		Україна: від «перебудови» до незалежності. Сучасна українська держава (1991 – 2023 рр.) (2 год.)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Строк виконання самостійної роботи – упродовж семестру.

Номер тижня	Теми самостійної роботи год.
1,	Найдавніші часи на території України (4 год.)
2	Київська Русь (882 – 1240) (4 год.)
3	Україна після занепаду Київської Русі. Українські землі у складі Литви та Польщі (друга пол. XIII - XVI ст.) (4 год.)
4	Державне відродження України середини XVII ст. (4 год.)
5	Гетьманщина та Запорозжя в другій пол. XVII – XVIII ст. (4 год.)
6	Україна під владою Російської та Австро-Угорської імперій (6 год.)
7	Національне відродження України в II половині XIX – початку XX ст. (4 год.)
8	Національно-визвольні змагання України в 1917-1923 рр. (4 год.)
9	Радянська Україна в 20-30 рр. XX ст. (4 год.)

10	Західна Україна під окупацією Польщі, Чехословаччини та Румунії (4 год.)
11	Україна в Другій світовій війні (6 год.)
12	«Відлига» та «застій» в історії України (4 год.)
13	«Перебудова»: від СРСР до незалежності (4 год.)
14	Незалежна Україна (від 1991 р. по сучасність (4 год.)

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Літературні джерела:

1. Іваненко В.В., Кривчик Г.Г. Історія і культура України : електронний підручник для природничих та техн. спеціальностей. Дніпропетровськ: ДНУ імені О.Гончара, 2016. 206 с.
2. Світлична В.В. Історія України: посібник для студентів неісторичних спеціальностей. Вищих закладів освіти Львів: Новий світ – 200, 2004.308с
3. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 296 с.
4. Греченко В. А. Історія та культура України : підручник. Харків : ХНУВС, 2017. 440 с.
5. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 644 с.
6. Історія української культури: Навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, І. В.Грищенко; за ред. О. Ю. Павлової. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 368 с
7. Греченко В.А. Історія української культури: навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2016. 351 с.
8. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. Київ: НІСД, 2011. 336 с.
9. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с

ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий, результати останнього заносяться до залікової відомості. Форма підсумкового контролю – залік. Оцінка підсумкового контролю визначається за двобальною шкалою «зараховано – не зараховано». Позитивною оцінкою є оцінка «зараховано».

Поточний контроль здійснюється під час навчальних занять і має на меті перевірити рівень підготовки студентів до навчальних занять. Під час семінарів проводиться опитування здобувачів освіти за питаннями семінарів, а також тестування наприкінці заняття за допомогою платформи Moodle. Окрім роботи на семінарських заняттях, поточний контроль передбачає оцінювання самостійної роботи і двох рефератів упродовж семестру.

Рубіжний (модульний) контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог навчальної дисципліни у формі тестування очно або дистанційно з використанням системи Moodle. Оцінка «зараховано» за кожен частину рубіжного контролю виставляється за умови виконання тестових завдань з успішністю понад 60%.

У випадку неотримання оцінки «зараховано» за результатами двох рубіжних (модульних) контролів, Ви не допускаєтесь до підсумкового контролю.

Підсумковий контроль вивчення дисципліни здійснюється у вигляді семестрового заліку, під час якого засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі сумативної оцінки результатів, отриманих за поточним та обома рубіжними

контролями. Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході (заліковій контрольній роботі).

Результати підсумкового контролю у формі заліку виставляються упродовж останнього тижня теоретичного навчання перед екзаменаційною сесією.

Форма контролю та оцінювання результатів навчання:

Поточнетестування та самостійна робота							Заліковий бал	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8	8	8	9	8	9	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Вам рекомендується дотримуватись правил відвідування занять.

Важливо відвідувати лекції, де висвітлюється систематизований навчальний матеріал, демонструються презентації в обсязі, достатньому для опанування навчальної дисципліни. Без прослуховування лекційного матеріалу студенту буде складно підготуватися до семінарського заняття, виконати тестові та інші завдання.

Також рекомендується відвідувати семінари, оскільки остаточний підсумковий бал значною мірою залежить саме від результатів роботи на семінарських заняттях та виконання тестових завдань. Активна участь студента на семінарських заняттях є бажаною. Відсутність на семінарських заняттях або непідготовленість до них призводить до зниження підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Політика перескладань. Пропущені семінарські заняття можна відпрацювати на консультаціях шляхом відповідей на питання пропущених семінарів. Для перескладання пропущених тестових завдань, Вам потрібно звернутися до викладача, який змінить налаштування тесту на платформі Moodle.

Академічна доброчесність. При вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету

«Запорізька

політехніка»

https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

Дотримання академічної доброчесності Вами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань (не допускається залучення при розв'язанні індивідуальних завдань інших здобувачів освіти), завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні завдань. У разі виявлення ознак плагіату робота не зараховується і дисципліна не вважається зарахованою.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.
